

CESARE PAVESE'NİN “AY VE ŞENLİK ATEŞLERİ” ADLI ROMANINDA GERÇEK VE ZİHİNSEL YOLCULUK IL VIAGGIO REALE E MENTALE NE “LA LUNA E I FALÒ” DI CESARE PAVESE

Nilay KANARYA¹

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarih:
06.10.2020

Kabul edildiği tarih:
29.01.2021

Yayınlandığı tarih:
31.01.2021

Article Info

Date submitted:
06.10.2020

Date accepted:
29.01.2021

Date published:
31.01.2021

Öz

Yirminci yüzyıl çağdaş İtalyan edebiyatının en önde gelen isimlerinden biri olan Cesare Pavese, yazın hayatına ilk olarak şiir yazarak başlar ve daha sonra öykü ve roman tarzındaki yazılarıyla devam eder. Amerikan edebiyatına yakınlığıyla bilinen yazar, 1950 yılında dönemin en önemli edebiyat ödülü olan Strega ödülüne layık görülmüştür. Aynı yılın nisan ayında yayınladığı *Ay ve Şenlik Ateşleri* (La luna e i falò) yazarın en önemli yapıtları arasında yerini almaktadır. Yapıtın ana karakteri Anguilla, Amerika’da uzun yıllar geçirdikten sonra çocukluğunun geçtiği yere köklerini bulabilmek için tekrar döner. Bu çalışmanın amacı, Cesare Pavese’nin *Ay ve Şenlik Ateşleri* adlı romanında yer alan gerçek ve zihinsel yolculuk temasını incelemektir.

Anahtar Kelimeler: *Pavese, yolculuk, Ay ve Şenlik ateşleri, çocukluk, İtalyan edebiyatı.*

Riassunto

Cesare Pavese, uno degli autori principali della letteratura italiana contemporanea del ventesimo secolo, inizia dapprima la sua vita letteraria scrivendo poesie, per poi continuare con la scrittura nello stile narrativo e romano. Lo scrittore noto per la sua vicinanza alla letteratura americana, nel 1950 fu ritenuto degno di ricevere il premio Strega il quale è il premio letterario più importante del periodo. *La luna e i falò* pubblicato in aprile dello stesso anno è uno dei più celebri opere dello scrittore. Il protagonista del romanzo Anguilla ritorna al paese dove ha vissuto la sua infanzia alla ricerca delle sue radici dopo molti anni trascorsi in America. Lo scopo di questo studio è mettere in rilievo il tema del viaggio reale e mentale ne *La luna e i falò*, l’ultimo romanzo di Cesare Pavese.

Key Words: *Pavese, viaggio, La luna e i falò, infanzia, letteratura italiana.*

Hayatın saldırılarına karşı bir savunmadır edebiyat.

Cesare Pavese

1.GİRİŐ

Cesare Pavese, Şüphesiz, keŐfedilmeyi ve takdir edilmeyi hak eden çağdaş İtalyan edebiyatının en dikkat çeken yazarlarından biridir. Edebiyat dünyasında Pavese’nin adı genellikle Yeni Gerçekçilik edebi akımıyla bağlantılıdır. Klasik ve yabancı edebiyata, özellikle Amerikan yazarlarına ilgi duyması, yazarın sahip olduğu özgün yazım anlayışı sayesinde dönemin edebiyat tarzının en önemli temsilcilerinden biri olmasını sağlamıŐtır. Yazar, yapıtlarında görüldüğu üzere,

¹ Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora öğrencisi.
nkanarya@ankara.edu.tr ORCID: 0000-0002-6878-1320

kendisinin de deneyimlemiş olduğu kırsal toplum hayatı ile ilgili konulara yönelir. Ancak Avrupa edebiyatına da açık olduğunu söylemek gerekir. Bu durum, onu yirminci yüzyılın en iyi yorumcularından biri yapmaktadır. Bu nedenle, dünya tarihinin en büyük iki çatışması olan iki dünya savaşı arasındaki bir dönemde yaşamasına rağmen, ilk olarak şiir biçiminde daha sonra düz yazı tarzında önemli değişiklikler yapmayı başaran yazarın modern anlayışına büyük önem vermek gerekir.

Kişiliği ve yapıtları, kendisinin başkaları ve dünya ile olan ilişkilerini sürekli analiz eden bir karaktere sahip olduğunu göstermektedir. Yaşamı boyunca, dünyaya ve diğer insanlara karşı kendisini hep yalnız hisseder. Bu algı, onu intihara kadar sürükleyecek saplantılı bir içsel sorun haline gelir. 1935 yılından ölümüne kadar olan süreçte kaleme aldığı *Yaşama Uğraşı* (Il mestiere di vivere) başlıklı günlük tarzı yapıtında bu içsel mücadelesinden sıklıkla bahsetmektedir.

Hem fiziksel hem de psikolojik olarak hissedilen kaçma ihtiyacının, saf sevgiyi yetiştirmenin ve dış dünya ile iletişim kurmanın zorluklarını öyküleri aracılığıyla dile getirmek ister. Bunlar tam olarak yazarın üstesinden gelemediği sıkıntılardır.

Ölmeden önce kaleme aldığı ve çok kısa sürede yazım sürecini tamamladığı son romanı *Ay ve Şenlik Ateşleri* (La luna e i falò) kendi yaşamından izler taşıyan bir başyapıt niteliğindedir. Bu çalışmanın amacı, bir geri dönüş hikayesi olan *Ay ve Şenlik Ateşleri* adlı yapıtta yer alan yolculuk temasını incelemektir. Romanın analizine başlamadan önce yazarın yaşamı hakkında bilgi sahibi olmak, yapıtlarını daha iyi anlamaya yardımcı olacağından bu çalışmaya Cesare Pavese'nin yaşamından başlamak yerinde olur.

2. CESARE PAVESE

2.1. Yazarın yaşamı ve çocukluk döneminin yazın hayatındaki yeri

Cesare Pavese, 9 Eylül 1908 yılında beş çocuklu bir ailenin en küçüğü olarak, yaz aylarını geçirdikleri Langhe kırsalına bağlı küçük bir köy olan Santo Stefano Belbo'da doğar. Henüz sekiz yaşındayken babasını kaybetmesi onun hayatında derin izler bırakır. Yazarın eğitimiyle ilgilenen baskın karakterli ve sert mizaçlı annesi, zaten içe dönük ve utangaç olan Pavese'nin hayata karşı olan korku ve endişelerinin üstesinden gelebilmesine engel olan etkenlerden biridir. Yazarın kırılğan ve hassas olan psikolojisini açıklayan nedenlerden bir diğeri de şüphesiz çocukluğunda babasız büyümesinin ailesinde yarattığı zor durumdur. Mutlu ve kolay bir yaşam değildir onunkisi; aksine keder, acı ve yalnızlıkla doludur. Eğitimine zengin burjuva okulunda devam eder. Fakat kendinden emin olmayan taşralı tavırları yüzünden pek rahat hissedemez. Şehir yaşamına uyum sağlamada karşılaştığı zorluklar, yazarın doğduğu yere yani kırsal yaşama olan özlemini artırır. Pavese'nin yaşamını ve yapıtlarını psikanalitik açıdan araştıran Fransız edebiyat eleştirmeni Dominique Fernandez, yazarın iki kişilik gösterdiğini ama doğrudan kendi deneyimiyle onları birleştiremediğini

öne sürer. “*Kasabada Őehirli gibi, Őehirde ise bir kasabalı gibi davranır. Bu nedenle tam olarak kendisi olamaz; Şüphesiz bu durum yazarın uyum sağlayamayışının ilk belirtisidir*” (Baldi, Guido, Glusso, Silvano, 2007: 453).

Pavese, altı yaşını tamamlayıp ailesi ona ilk okul çantasını aldığında, yaşanan bir talihsizlik onun için beklenmeyen bir Şans yaratır. İlkokula başlamak için Torino’ya dñnmek zorundadırlar, fakat kız kardeşinin bulaşıcı hastalığı tüm aileyi Santo Stefano Belbo’da kalmak mecburiyetinde bırakır. Bñylece yazar, eğitim hayatının ilk yılını, tanıdığı arkadaşlarıyla geçirme imkânı bulur. Doğduğu yerde her Şey Őehre kıyasla özel bir çekiciliğe sahiptir. Doğanın ortasında çocukların, üzerinde kar toplarıyla birbirlerini vurmaya çalıştıkları çayırların kendisinde yarattığı o hafifliği pek çok kez hisseder. Daha sonraki senelerde kırsal kesimde yağan karın hem kokusu hem de dñşme biçiminin bile farklı olduğunu hatırlayacaktır. Bu huzurlu yaşamı yalnızca bir sene sürer: kız kardeşi iyileşir ve aile tekrar yazarın eğitimine devam edeceği Őehre taşınır. O günden itibaren yazar, tepelerde üzüm bağlarının arasında yeniden birkaç gün geçirebilmek için okul yılının sonunu dört gözle bekler. Őehrin düzen ve kurallarına tamamen tezat olan kırsal hayat, yazar için her yıl daha da artan huzurun ve özgürlüğün sembolü olacaktır: “*İlk günden son güne kadar S. Stefano’da, kendini özgür bir kuř gibi hisseder. Çayırlar, ormanlar, bağlar arasındaki yollar boyunca yorulana kadar dolaşır ve ne zaman ki yorulur işte o zaman avludaki ağaçta ya da evin arka tarafındaki çayıra uzanarak dergilerini tekrar tekrar okur*” (Ponzi, 1977: 29).

Őehirde yazarın utangaçlığı daha da Őiddetlenir; kendi içine kapanıp herkesten uzaklaşır. Sosyalleřmek için yeni arkadaşlar tanımaya çalışmaz. Torino’nun insan kalbinin kaybolmasına yol ačan bir yer olduğunu düşünür. Kırsal hayat ve tepeler, yazarın ileriki senelerde yazın hayatının tartışmasız mekânı ve aynı zamanda bir dizi mitin bağlantılı olduğu yer haline gelecektir. Yazar tarafından iki temel nedenden ötürü bu tepelerden sıklıkla bahsedilmektedirler: her Őeyden önce yazarın doğduğu yer olması ve yaşamının önemli kısmını geçirmesinin yanı sıra, tepeler yazarda gerçeğin sembolik görüntüsünün olduğu çocukluk yeridir. Dahası, insan ve ilahiliğin buluştuğu mistik bir yeri temsil eder. Pavese’ye göre köy, kasaba ve tepeler açık, özgür ve vahşi bir yer olmanın yanı sıra kişinin sığındığı bir anne figürü gibidir. Nitekim çocukluğunun geçtiği yer olan Langhe kırsalına duyduğu derin özlem, yazarın gençlik döneminde içsel bunalımının yanında huzursuzluk yaratan bir diğer etkidir.

Ergenlik döneminden itibaren yaşıtlarına göre farklı tutum ve davranışlar sergiler. Mahcup, sıklıgan ve içe dönük bir yapıya sahip olmasından ötürü insanlarla iletişim kurmakta zorluk çeken Pavese, ormanda tek başına yürüyüşler yapmayı, kuşları ve kelebekleri izlemeyi tercih eder. Genç yazar, huzurun ve hafifliğin simgesi olan doğduğu yeri her zaman hüznle hatırlayacaktır.

İlk gençlik döneminde, okuldan bir arkadaşı olan Baraldi'nin intihar olayı, yazarın yaşamında büyük bir öneme sahiptir. Bu durumdan oldukça etkilenen Pavese, başka bir arkadaşına yazdığı mektupta hemen bu olaydan bahseder. İntihara teşebbüs eden bu genç, son derece kendinden emin ve beceriklidir. Ayrıca yaşamı boyunca kadınlarla ilişki kurmakta zorluk çeken yazar, arkadaşının bir sevgilisinin olmasından ötürü ona imrenmektedir. Dolayısıyla bir insanı mutlu eden her şeye sahip birisinin intihar haberi Pavese'yi derinden sarsmıştır. Baraldi ve kız arkadaşı, babasına ait olan bir dağ evinde tabancayla yaşamlarına son verirler. Yalnızca genç kız şans eseri kurtulur. Bu olaydan çok fazla etkilenen yazar da kendi yaşamına son vermek için yanına aldığı bir tabancayla çok sevdiği tepelere gider. İntihar nedeni ise ölmüş olan arkadaşının aksine özgüveninin ve yanında güvenilebileceği bir kadının olmamasıdır. Bu tür bir davranış ona göre cesaretli ve kararlı olduğunun tek kanıtı olacaktır. Baraldi'nin yere yığıldığı ağaca doğru bakan genç yazar, tabancayı çıkarır fakat kendisine doğru kullanamaz. Kendi korkaklığından mahvolmuş bir şekilde eve döner; gitmeden önceki halinden çok daha üzgündür. Bu düşünceler yazarın kafasında yıllar geçtikçe daha da artacaktır.

Pavese'nin ideolojik fikirlerinin oluşmasında eğitim aldığı lisenin İtalyanca ve Latince öğretmeni olan Augusto Monti'nin etkisi büyüktür. Liseyi bitirdikten sonra hocasının öncülüğünde kurulan, aynı zamanda Leone Ginzburg, Giulio Carlo Argan ve Norberto Bobbio gibi dönemin ünlü aydınlarının yer aldığı, ortak kültürel ilgilere sahip genç entelektüellerden oluşan rejim karşıtı bir gruba dahil olur. Olabildiğince çok sayıda toplantıya katılan yazar, özellikle edebiyat temalı tartışmalara ayrı bir ilgi duymaya başlar. Üniversiteye başladığı 1927 yılı, yaşamının en yoğun ve aktif olduğu dönemler arasındadır. Şair Walt Whitman ile ilgili yazdığı lisans teziyle 1932 yılında edebiyat fakültesinden mezun olur. Yazarın bu seçimi onun Amerikan edebiyatına olan merakını ve ilgisini gözler önüne serer. Sonrasında pek çok Amerikan ve İngiliz yazarın kitaplarının çevirilerini yapmasının yanı sıra yöneticiliğini de yapacağı *Kültür*² (La cultura) adlı dergide eleştiri yazıları yazar.

Aslında Pavese kesin olarak bir ideoloji ya da parti seçimi yapmaz. Onun için siyaset ne bilmek ne de uğraşmak istediği bir tabu gibidir. Arkadaşlarının aksine politikayla ilgilenmemesine rağmen, bazı soruşturmalara maruz kalır. 1935 yılının mayıs ayında bir başkasına gönderilmesi gereken uzlaşmacı mektupların kendisinde olması nedeniyle yargılanır. Dava sonucunda üç yıl siyasi hapis cezasına çarptırılır ve İyon Denizi kıyısında Calabria bölgesinde küçük bir köy olan Brancaleone'ye gönderilir. Bu deneyiminden yola çıkarak *Hapishane* (Il carcere) adlı uzun öyküsünü yazar. Aynı zamanda günlük tutmaya başlayan Pavese, bu gündühteki yazılarının yer aldığı ve kendi

² 1881'de Ruggero Bonghi tarafından kurulan dergi, 1936 yılında rejim karşıtı hükümet tarafından kaldırılır.

isteği üzerine *Yaşama Uğraşı* (Il mestiere di vivere) adını verdiği yapıtını çok daha sonra, 1952 yılında yayınladı.

1936 yılında tekrar Torino'ya döndüğünde duygusal olarak bağlı olduğu kadının evlenmiş olduğunu öğrenir. Yazarın bu hayal kırıklığına yine aynı yıl yayınlanan *Çalışmak Yorar* (Lavorare stanca) adlı şiir derlemesinin sansürlenmesinden dolayı başarısızlığa uğraması da eklenince, çeviri yapmaya ve yayınevindeki işine geri dönmek ister. Steinbeck ve Dickens gibi önemli yazarların kitaplarının çevirilerini yapar. Siyasi geçmişi yüzünden öğretmenlik yapması mümkün değildir. Bununla birlikte şiirden uzaklaşarak kendi içsel sorunlarını ve gerçek görüşünü ifade etmek için daha uygun olduğunu düşündüğü düz yazıya geçiş yapar. 1936-1938 yılları arasında yazdığı öykülerinin büyük bir kısmını 1953'te çıkarttığı *Şenlik Gece* (Notte di festa) adlı yapıtında bir araya getirir. 1941 yılında yayınlanan, yazarın yazın anlayışındaki yenilikçi özelliğine işaret eden *Senin Köylerin* (Paesi tuoi) adlı ilk romanı çok farklı tepkilerle karşılaşsa da eleştirmenlerin dikkatini çeker.

8 Eylül 1943'te İtalya'nın ateşkes³ imzaladığı sırada, Roma'da Einaudi yayınevinin açılışını organize etmektedir. Torino'ya geri dönüşünde arkadaşları savaşa katılıp farklı yerlere dağıldıkları için onlardan kimseyi bulamaz. Sağlık sorunları yüzünden arkadaşlarının izinden gitme cesareti bulamayan yazar, bombardımandan kaçmak için Monferrato'da kız kardeşinin yanında saklanır. Bu herkesten uzak, izole bir yaşam sürdüğü dönemde, günlüğünün sayfalarında dile getirdiği üzere birçok yönden küçük düşürücü olduğunu düşündüğü derin bir kriz dönemi yaşar. Arkadaşlarının aksine savaşta etkin bir rol edinmemesi yazarın derin bir suçluluk duygusu yaşamasına sebep olur. İzole bir şekilde geçirdiği bu dönemi sonlandırmak için savaşın son bulmasıyla beraber Komünist Partisi'ne katılır. Savaşın ardından tekrar Roma'ya dönerek Einaudi yayınevini yönetmeye devam eder.

1947 yılında *Leuko ile Söyleşiler* (Dialoghi con Leucò) ve *Yoldaş* (Il compagno) adlı, konu olarak birbirinden çok farklı iki yapıtını kaleme alır. *Leuko ile Söyleşiler* adlı kitap, yazarın yapıtları arasında özel bir yere sahip, üslup ve içerik bakımından benzeri olmayan, klasik mitoloji karakterleri arasında geçen yirmi yedi diyalogdan oluşur. Yapıt, edebi yaşamında bir dönüm noktası olarak düşünülebilir. 1948 yılında ise *Tepedeki Ev* (La casa in collina), *Hapishane* (Il carcere) ve *Güzel Yaz* (La bella estate) adlı romanlarının yazımını tamamlar.

1950'de *Ay ve Şenlik Ateşleri* (La luna e i falò) romanını yayınladı. Aynı sene *Güzel Yaz* (La bella estate) romanıyla Strega⁴ ödülünü alır. Aktris Costance Dowling ile yaşadığı mutsuz gönül

³ *Cassibile Ateşkesi* (Armistizio di Cassibile), İtalya Krallığı ile İkinci Dünya Savaşı'ndaki müttefikleri arasında 1943 yılında imzalanmıştır. Bu tarih aynı zamanda Almanya ile yapılan askeri ittifakın da sonuna işaret eder.

⁴ 1947 yılında bir grup edebiyatçı tarafından Roma'da kurulan ve büyük önem taşıyan Strega ödülleri her yıl temmuz ayının ilk perşembe gününde düzenlenir. Adını bizzat organizatörü ve sponsoru olan Alberto Strega'dan alır.

ilişkisi, ergenlik döneminden beri aklında var olan intihar düşüncesine sebep olan kaygı durum bozukluğunu daha da şiddetlendirir. 26 Ağustos 1950'de Torino'da bir otel odası kiralar ve aşırı dozda uyku ilacı alarak yaşamına son verir.

Cesare Pavese'nin tüm yazın yaşamında, tekrar dönemeyeceği o yılların, yani gençlik ve çocukluk döneminin hatıraları vardır. Yaşamında iyi ve kötü olarak tanımlayacağı pek çok anısının olmasından dolayı yazar, yapıtlarında çocukluk ve gençlik döneminden bahsetmek ister. Her şeyden önce babasının acı kaybıyla ve ailenin bütün yükünü omuzlarında taşıyan sert mizaçlı annesiyle baş etmeye çalışır. O andan itibaren Santo Stefano'da ormanda yürüyüşler yaptığı ve çok az kelime kullandığı iç dünyasına kapanarak varoluşuyla yüzleşir. “*Torino'dayken, en azından ilk seneler, Genova'ya giden yolun ötesinde, Canelli'nin ötesinde, her şeyin, hatta aşağıda deniz'in uzak yankılarını taşıyan rüzgârın sesinin bile farklı olduğu o yerde, onu yaz tatilinden ayıran günleri sayar*” (Trioschi, 2000). Nitekim bu durum yazarda kendisini çepeçevre saran insanlardan ve içinde bulunduğu ortamdan uzaklaşma isteği uyandırır. Yalnız kalma isteği daha sonraları onun edebiyata; özellikle Amerikalı yazarların yapıtlarına olan ilgisini artırırken kendi ülkesini de daha yakından tanıyabilme imkânı sağlar. Yazarı hayata bağlayan bir şey varsa o da yazma arzusudur. Arkadaşlarına yazdığı mektuplarda sıkça yaşamın bir sanat ve geriye kalan tek desteğinin ise yazı için değerli sayılabilecek bir şeyleri yazabilme umudu olduğunu dile getirir.

Yapıtlarında çocukluk ve yetişkinlik dönemi arasındaki karşıtlıklar, sembolik gerçeklik anlayışı, yalnızlık ve insanın iletişimsizliği gibi konulara yer veren yazar çoğunlukla kendi yaşamından ve çocukluğundan yola çıkarak yazılarına yön verir. Yazar için özellikle çocukluk dönemi çok önemlidir. Kişinin, çocukluk döneminde dünya ile ilk temas aracılığıyla, yaşamı boyunca bilinçaltında devamlılığını sürdürecektir olan mit ve semboller oluşur. Bu yüzden çocukluk dönemi, insanın dünyayı tanıdığı ve kaderinin şekillendiği dönem olduğunu ileri sürer. Küçük yaşıta babasını kaybetmiş olması ve bu yüzden zaten içe dönük bir karakteri olan yazarın kendi dünyasına daha da kapanması onun yetişkinlik dönemindeki karakterine ve dünyayı algılayış biçimine de etkileri olduğunu söylemek gerekir. Mutsuz bir çocukluğa sahip yazar yaşamının geri kalan kısmında da mutlu olmayı başaramamıştır. Bu durum onun yalnız kalmasına neden olurken aynı zamanda onu içsel sorunlarıyla baş etmek zorunda bırakmıştır.

Yaşama Uğraşı (Il mestiere di vivere) başlıklı günlüğü yaklaşık on beş yıl içindeki kişisel ve edebi gözlemlerinin yer aldığı bir yapıttır. Bu günlük bir yandan yirminci yüzyılın bu büyük yazarının yapıtlarının anlaşılması bakımından bir rehber görevi üstlenirken diğer yandan hayatta yalnız kalmasına sebep olan ve onu trajik sonuna götüren psikolojik rahatsızlarının ve duygu durumunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olan bir kitaptır: “*Tiksiniyorum bütün bunlardan. Sözler değil. Eylem. Artık yazmayacağım*” (Pavese, 2015: 479). Bu sözlerinden yola çıkarak *Ay ve Şenlik Ateşleri* (La luna e

i falò) adlı yapıtı kaleme alırken, aslında yazarın son romanı olduğunun farkında olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Pavese'nin düşüncesine göre, savaş herkes için eşittir. Hayatta kalanlar, ölenler, müttefikler ya da düşmanlar her yönden aynıdır. Neden biri ölürken diğeri hayatta kalır, sebebi asla bilinmez. Savaştan sağ kurtulan kişide güçsüz olmanın, diğerrinin yerine ölmemiş ve hayatı yığıtçe yaşamamış olmanın muazzam pişmanlığından başka bir şey kalmaz. Yazar, savaşın yalnızca ölen kişiler için sona erdiğini düşünür. Yaşayanların kalbinde ise silinmesi güç bir şekilde kazıldır ve vicdan azabı ruhu rahatsız etmeye devam eder. Sadece cesetler, sert çatışmaların neden olduğu acıyı ve çaresizliği algılamamaktadırlar. Nasıl ki Primo Levi'nin ruhuna eziyet eden toplama kamplarının canlı hatıraları yüzünden yaşamına son vermiş olabileceği düşünülüyorsa, Pavese de bu kadar çok masum insanın ölümüne tanıklık etmek ve bu durumdan kendini suçlu hissetmek de dahil olmak üzere bir dizi nedenden ötürü yaşamına genç yaşta son vermiştir.

Cesare Pavese 30'lu yılların kültürü ile savaş sonrası demokratik kültür arasındaki geçiş döneminde önemli rol oynar. Bu çalışmada ele alınacak olan *Ay ve Şenlik Ateşleri* adlı son romanında, tematik olarak Verga'nın gerçekçilik anlayışıyla bağdaşan köylü hayatının gerçekliği üzerine dikkat çeker. Pavese'nin gerçekçilik anlayışı tamamen sembolik bir gerçekliktir, fakat on dokuzuncu yüzyılın gerçekçilik anlayışından da uzaktır. Erken yaşta yaşamına son vermesinden yola çıkarak akımın diğerr temsilcilerine göre daha kötümser bir gerçeklik anlayışına sahip olduğu söylenilebilir. Ayrıca İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı sosyal, kültürel ve politik bunalımlara fazlasıyla maruz kalmış olmasının etkilerini eserlerinde görmek mümkündür. Bu nedenledir ki sanatı aynı zamanda dramatiktir. Ona göre sanat, bireyin iç dünyasında yer edinmiş her şeyin dışa aktarılmasıdır ve insanla dış dünya arasında bir çeşit köprü görevi üstlenir. “*Bir sanatçı için önemli olan yaşantı değil, iç yaşantıdır*” (Pavese, 2015: 144). Yalnızca sanat aracılığıyla insanlar arasında gerçek ilişkiler kurulabilir. Kurulan bu ilişkiler aracılığıyla sanatçı, dönemin toplumunda savaşın yarattığı yıkım, kayıp ve nefret gibi olumsuz duygu ve durumlardan insanı uzaklaştırır ve ona daha iyi bir dünyanın var olabileceğini göstermeye çalışır. Yazar, yaşamı bütün iyi ve kötü taraflarıyla kabul eder ve bunu bir çeşit zanaat olarak görür; tıpkı *Yaşama Uğraşı* adlı yapıtında vurguladığı gibi. Günlük şeklinde yazılmış olan bu yapıtı onun bütün duygu, düşünce ve gözlemlerini gözler önüne serdiği, bir nevi gerçeklerle karşılaşmasıdır. Bu şekil bir anlayışa sahip olmasında Amerikan ve İngiliz yazarlara ve onların yapıtlarına olan ilgisinin etkisi büyüktür. “*Fakat Pavese'nin gerçekliğe olan eğilimi, daha çok insan yazgısını ve insanın varoluş nedenlerini araştırmaya yöneliktir. Ona göre gerçeklerin kökenine inmek, insanın iç dünyasına, bilinçaltına inerek nesnelere ve tüm yaşama bir varoluş nedeni bulmak anlamına gelir*” (Kuray, 1990: 339). Her ne kadar bireyin yalnızlığının ve sorunlarının nedenlerini araştırmaya çalışıp yeni dönemin yarattığı

yeni toplum bilincinin oluşmasına destek olmak istese de kendi sorunlarının üstesinden gelemeyip ölüme teslim olmuştur.

Yazar, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından sosyal yaşamın ve dönemin toplum yapısının kendinde yarattığı etkileri gözlemlerken aslında var olan içe dönük yapısının yanında özüne olan güvenini yitirmeye başlar. *Ay ve Şenlik Ateşleri* adlı bu son romanının temelinde yine bu düşünce yer alır.

2.2. Ay ve Şenlik Ateşleri (La luna e i falò)

Cesare Pavese'nin tüm yapıtları incelendiğinde temelde ortak izler taşıdığı gözlemlenir. Roman, şiir ve öykülerinin hemen hemen hepsinde hem otobiyografik hem de Yeni Gerçekçilik akımının karakteristik özellikleri yer alır.

Otobiyografik açıdan yazar-Pavese ve anlatıcı-Pavese arasında benzerlikler oldukça dikkat çekicidir. Kişisel düşüncelerini, hayattaki deneyimlerini ve özellikle kurtulamadığı kaygılarını yapıtlarına dahil eder. Yapıtları; köyden kente taşınan, daha sonra doğduğu yere tekrar geri dönen, kendisi gibi aynı yalnızlık ve köklerinden kopma deneyimlerini yaşayan, özellikle Amerika'ya giden, yıllar sonra ardında bıraktıklarını tekrar bulabilmek için geri dönen, savaşa şahit olan ve yaşananları nefretle anlatan kişilerle doludur. Bu durumu en iyi açıklayan yapıtı, otobiyografik özellikler taşıyan *Ay ve Şenlik Ateşleri* (La luna e i falò) adlı son romanıdır. 1950 yılında Pavese, çocukluğunun geçtiği yerlere ve gönülden bağlı olduğu çocukluk arkadaşı Pinolo Scaglione'ye muhtemelen veda etmek için Santo Stefano Belbo'ya gider. Yanında ise yeni yayınlanan romanı *Ay ve Şenlik Ateşleri*'nin bir kopyasını götürür. Kitabın üzerinde “yazacağım son kitap” yazmaktadır. Arkadaşının yüzündeki endişeyi fark eden yazar eline kalemi alır ve üzerine “belki” ifadesini ekler. Yazarın da belirttiği gibi *Ay ve Şenlik Ateşleri* onun son kitabı olmuştur.

Pavese, 1949 yılının yaz aylarında romanını yazmaya karar verir. Yazdığı bir mektupta bunu coşkuyla ifade eder: “*Böyle büyük bir sezgiye sahip olduğum için delirmiş gibiyim – üzerine mütevazî bir İlahi Komedya⁵ inşa etmem gereken neredeyse olağanüstü bir vizyon⁶. Üzerine düşünüyorum ve her gün gerilim azalıyor – vizyonlara Beatrice'ler gerekli mi? Neyse, göreceğiz*” (Pavese, 1966: 659). Eylül ayında yazımına başlanan

⁵ Yazarın *İlahi Komedya*'ya gönderme yapması romanın kişileri düşünüldüğünde daha da netlik kazanmaktadır: Nuto ve Anguilla arasındaki ilişkinin Dante ve Virgilio'yu hatırlatması gibi.

⁶ Pavese “olağanüstü bir vizyon” (una mirabile visione) sözleriyle Dante'nin *Yeni hayat* (La vita nuova) adlı yapıtının sonunda yer alan “appresso questo sonetto apparve a me una mirabile visione” ifadesine gönderme yapmaktadır. Dante bu sözleriyle *İlahi Komedya*'ya işaret ederken, Pavese de aynı ifadeyi kullanarak *Ay ve Şenlik Ateşleri* romanını yazma fikrini dile getirmek ister. Romanın, şüphesiz Dante'nin poetikasından izler taşıdığı açıktır. Yapısı düşünüldüğünde otuz iki bölümden oluşması ve bölümlerin kısalığı dikkate alındığında, romandan çok, daha şiirsel bir yapıya sahip olduğu söylenilebilir. Özellikle pek çok edebiyat eleştirmeni, Pavese'nin bu son romanında Dante'nin etkisini ve bu iki yapıt arasındaki benzer ve farklı noktaların varlığını doğrulamaktadır. Örneğin; Italo Calvino, romanın başkahramanı Anguilla'yı bir tür Dante olarak tanımlar. Fakat *İlahi Komedya*'da yolculuğunun sonunda cennete ulaşan Dante'nin aksine, Anguilla ümit ettiğini bulamaz; bir bakıma onun yolculuğu başarısızlıkla sonuçlanır. Bu açıdan bakıldığında yapıtlar farklı bitişlere sahiptirler.

roman, iki ay gibi çok kısa bir sürede hızlıca tamamlanır: “9 Kasım’da *Ay ve Şenlik ateşleri’ni bitirdim. 18 Eylül’den bu yana iki aydan daha az bir zaman tutuyor. Hemen hemen her gün bir bölüm yazmışım. Kuşkusuz bugüne kadar ki en güçlü eserim. Başarı kazanırsa, amacıma ulaşmış olacağım”* (Pavese, 2015: 450).

Sadece anularla yaşamak insanın doğasına aykırıydı.

Stefan Zweig

2.3. Romanda Gerçek ve Zihinsel Yolculuk

Pavese’nin *Ay ve Şenlik Ateşleri* adlı yapıtında yolculuk teması önemli bir yere sahiptir. Fakat yolculuk sadece gerçek anlamında yani “bir yerden başka bir yere yapılan gidiş gelişler” olarak değil, aynı zamanda zihinde karakterlerin hayal gücü ile gerçekleşen bir hareket olarak da göze çarpmaktadır. Bu bağlamda zihinsel yolculuk denildiğinde akla ilk gelen hatıralardır.

Romanın baş kahramanı Anguilla, doğar doğmaz terk edilen ve hastane tarafından fakir çiftçi bir ailenin yanına para karşılığında⁷ verilen kimsesiz bir çocuktur. Genç yaşta dünyayı tanımak ve Amerika’da para kazanmak için ait olduğu toprakları terk eder. Romanda başkahramanın gerçek adı bilinmemektedir; sadece takma adı olan Anguilla⁸ kullanılır. Yazar bu şekilde çiftçi dünyasını okuyucuya göstermek ister: kişilerin gerçek ad ve soyadlarından çok takma adlarıyla bilinmesi bu küçük köy toplumlarının tipik bir özelliğidir.

Pavese’nin anlatılarında otobiyografik karakterlerin önemini daha iyi anlayabilmek için romandaki Nuto karakterine dikkat çekmek gerekir. Bu karakter aslında yazarın gerçek hayatında var olan çocukluk arkadaşı Pinolo Scaglione’den başkası değildir. Nuto, yazarın memleketiyle, çocukluğunun geçtiği topraklarla olan bağına temsil eder. Santo Stefano Belbo’nun günlük hayatında ona rehberlik eder. Eski zamanları hatırlamanın yanı sıra, Anguilla’nın yokluğunda köyde neler olup bittiğiyle ilgili bilgiler de verir. “*Bu bağlamda İlahi Komedya’da Virgilio’nun Dante’yi elinden tutarak cehennemde ona eşlik etmesini anımsatır*” (De Finis: 2015). Yazar, başkahramanın memleketine döndüğü anları, bir zamanlar ait olduğu ve kendisine güvende olduğunu hissettiren dünyada bazen bir yabancıymış gibi hisseden Anguilla’nın gözünden anlatmak ister. Bir gün, çocukluk arkadaşı Nuto ile karşılaşır. Nuto, kendini işine ve felsefi muhakemelere adanmış, dünyanın adaletsiz bir yer olduğunu düşünen bir marangozdur. Yıllar geçmesine rağmen kendisi hakkındaki düşüncelerini rahatça ifade edebileceği, kısacası güvенеbileceği tek kişidir. Acısını derinden hissettiği kimsesiz

⁷ Dönemin yasalarına göre devlet, bir ailenin yanına aldığı her yetim çocuk karşılığında para desteği yapmaktadır. Yoksul köylüler biraz daha para elde edebilmek için çocuk sahibi olmalarına rağmen yetimhanelerden kimsesiz çocukları evlerine alırlar.

⁸ Pavese’nin romanın başkahramanına Anguilla ismini vermesi tesadüf değildir. Bir çeşit yılanbalığı olan Anguilla’nın denizlerde süregelen bir göç hikayesi vardır. Üreme evrelerine tatlı sulara başlayan Anguillalar, denizlere ulaşır ve sonrasında okyanuslara doğru göç ederler. Türlerine göre ise bu göç edilen yerler farklılık göstermektedir. Bu açıdan romanın kahramanı Anguilla’nın Amerika’ya göç etmesi ve ardından tekrar çocukluğunu geçirdiği yere dönmesiyle benzerlik göstermektedir.

olma durumunu sıklıkla dile getiren Anguilla zaman zaman bu düşüncesini anlatırken alaycı bir üslup kullanır, hatta varlıklı olduğundan babasının haberi olsa paraya konmak için çıkıp gelebileceğini söyler. Nuto'nun Anguilla'nın hayatındaki yeri apayrıdır; pek çok şeyi öğrendiği gibi konuşmuş olmak için değil, dünyada işlerin nasıl gittiğini anlamak ve bunun üzerine bir fikir sahip olabilmek için konuşulması gerektiğini de ilk kez bu çocukluk arkadaşından öğrenmiştir.

Anguilla'nın olay ve hatıralarıyla yazarınkiler örtüşmektedir. Pavese, bir yabancının bedeninde gençliğini yeniden yaşamak ve kendini anlatmak için adeta Anguilla'dan yararlanır. Büyük çabalarına rağmen uzaklaşmayı başaramadığı kendi varoluşunun bağlı kaldığı dönemleri yeniden anımsamak ister. Nitekim *Ay ve Şenlik Ateşleri* romanı, başkahramanın çoktan kaybolmuş olan eski duygularını, kişilerini, belki de yaşadıklarını geri getirmeye çalıştığı, kendi hatıralarına yaptığı bir yolculuk gibidir. Her ne kadar artık maddi anlamda varlıklı olsa da içinde bir yerlerde hala o çiftçi çocuk olan Anguilla geçmişini bilmek ve onunla yüzleşmek, kendi köklerini yeniden bulmak için geri döner. Fakat umduğunu bulamaz, çocukken gördüğü her şey değişmiştir. Bu yüzden bir çeşit başarısızlık hissine kapılır. Tekrar görmektense hatıralarla yetinmenin daha iyi olduğunu anlar. Çocukken ardında bıraktıklarını tekrar bulma umuduyla geri dönmüş olsa dahi, bu dönüş aslında geçmişi bir daha asla bulamayacağı anlamına gelmektedir. Çünkü her şey sonsuza kadar kaybolmuştur. Kişi uzaklara gittiğinde bir süre sonra o mekân ve insanlar değişir, yaşlanır ve ölürlür. Onları sadece zihninde canlı tutabilir.

Cesare Pavese romanın yazım sürecinde hafıza ve hatırlama işlevi ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Hafızada en geniş yer kaplayan kısmın çocukluk dönemi olduğunu çünkü dünyanın çocuğun ruhuna ilk kez dokunduğu dönem olduğunu düşünür. Pavese'ye göre, çocukluk döneminde var olan algılama biçimi, bireyin hayatında önemli bir yere sahiptir. Daha önce de ifade edildiği üzere, küçükken dünya ile kurulan ilk temas sırasında kişinin bilinçaltında her zaman canlı kalacak sembol ve mitler oluşur. Nitekim yetişkinlik döneminde birey her ne kadar yeni bir durum ile karşılaştığını düşünse de o imge, çocukken bilinçaltında var olan bir olgudur ve yetişkin insan onunla ikinci kez karşı karşıya gelmiştir. “*Nesneler bizde kalan anılarıyla kendilerini açıklarlar. Bir şeyi hatırlamak onu ilk olarak görmek demektir*” (Pavese, 2015: 281). Bu yüzden yazar için çocukluk dönemi, insanın hayatla olan mücadelesinde önemi olan bilgi ve donelerin oluşup geliştiği bir dönemdir. Yazarın çocukluk dönemine ait imgeleri bir yetişkin olarak yeniden anlamlandırmasından yola çıkarak, on dokuzuncu yüzyılın en önemli şair ve düşünürlerinden biri olan Giacomo Leopardi ile benzer düşüncelere sahip olduğu söylenebilir: “*Şu anki his hemen nesnelere gelmez, objelerin imgesi değildir. Aksine çocuksu bir görüntüdür; eski olan görüntünün bir hatırası, bir tekrarı, bir etkisi ya da bir yansıması*” (Leopardi, 1977: 436). Romantik akımın öncüsü Leopardi, *Zibaldone* adlı yapıtında, “*en üzgün dönemlerinde hafızanın çocuklukta acı veren ve korkutan anıları hoş kalarak geçmişi değiştirebilme özelliği*

olduğundan bahseder” (Albertocchi, 2011: 23). Pavese de zaman içerisinde kaybolmakta olan geçmişini hatırlayarak anlamaya ve bu sayede yeniden kazanmaya çalışır. *Yaşama Uğraşı* (Il mestiere di vivere) adlı yapıtında, Leopardi’nin düşüncesine benzer şekilde, hafızanın insanın geçmişini değiştirebilme yetisine sahip olduğunu ve her hatırlamanın yeni bir keşif anlamına geldiğini dile getirir.

Hatırlamak ve dolayısıyla anlamak için insanın alıştığı, yaşadığı yerleri bırakıp uzaklaşması gerekir. Hayat memleketten uzakta yaşanır. Ancak bu şekilde Anguilla’nın yirmi yıl Amerika’da dolaştıktan sonra Santo Stefano Belbo’ya dönmesinin nedenleri anlaşılabilir: “*Birine aradığım şeyin yalnızca daha önce gördüğüm bir şeyi yeniden görmek olduğunu nasıl açıklayabilirim? Arabaları ve samanlıkları görmek, tahtadan bir kova, demir bir kapı, bir hindiba çiçeği [...] görmek*” (Pavese, 2014: 44). Fakat Anguilla madalyonun öteki yüzüyle karşılaşır. Geri dönmenin ve hatırlamanın aslında zararsız olmadığını anlar. Yeniden görmek sadece anlamak anlamına gelmez, aynı zamanda sonsuza kadar kaybetmek demektir. Çünkü hiçbir şey ardında bıraktığı gibi değildir: “*Her şeyin bu kadar değişmiş olması ama yine de aynı kalması garipti. Eski köklerden bir tek dal, eskiden bir tek hayvan bile kalmamıştı; şimdi çayurlar kıraçtı, kıraç tarlalarsa üzüm bağları; insanlar göçmüşler, büyümüşler ve ölmüşlerdi*” (Pavese, 2014: 26). Anguilla, anılarını zihninde canlandırırken aynı zamanda olayları daha iyi algılamaya başlar. Bu durum, romanda Anguilla’nın geri dönüşünün farklı aşamalarına eşlik eden “şimdi” zarfı ile belirtilmektedir. Bir zamanlar yaşadığı fakat şu an yavaş yavaş hatırlamaya çalıştığı her şeyin bilincine varmaktadır. Nitekim, şimdi anlamaya başladığı şey geçmişinde yaşadığı sefalettir: “*Şimdi anlıyorum ki korkunç yoksulmuşuz*” (Pavese, 2014: 4). Bir nevi farkına varma durumudur: “*Ama durup dinlenmeden çalışın ve yine de emeğinin ürünlerini bölüşmek zorunda kalan Valino’nun yüzündeki karanlık bakışı şimdi anlıyordum*” (Pavese, 2014: 25).

Romanın başında ana karakter yalnızca kendi köklerini bulmak için dönmediğini de dile getirmek ister: “*Neden Canelli’ye Barbaresco’ya ya da Alba’ya değil de buraya döndüm, bir nedeni var bunun. Burada doğmadığım neredeyse kesin gibi; nerede doğduğumu ise bilmiyorum. Buralarda, ‘Doğmadan önce işte bu bendim’ diyebileceğim ne bir ev ne bir avuç toprak ne de bir avuç toz var*” (Pavese, 2014: 3). Santo Stefano Belbo’da doğmamış olması zamanla daha etkili bir yolculuk yapmasına olanak sağlar. Anguilla ailesini aramak için değil, kendi geçmişini yeniden görmek ve tanımak için geri döner. İçindeki yalnızlık duygusunun yarattığı boşluğu doldurmak ve bir yere ait olduğunu hissetmek ister. Kökleri, kendisini dünyaya getiren ailesi değildir; zaten onun hayatında hiç var olmamışlardır. Fakat gerçek ailesiyle ilgili Anguilla, aynı zamanda içinde karşı koyamadığı bir merakla mücadele etmektedir. Amerika’da bulunduğu dönemde Rosanne isminde bir kız arkadaşı vardır. O da kendisi gibi kimsesizdir çünkü Amerika’da neredeyse herkes öyledir; bir adamın nereli olduğunu, anne ve babasının kim olduğunu hiçbir zaman anlayamamıştır. Bazen kendi babasıyla ilgili bir fikir edinebilmek için Rosanne’dan çocuk sahibi olmayı düşünür: “*Ne güzel olurdu, diye düşünürdüm, benim*

oğlum babam ya da büyükbabam gibi olsaydı, o zaman, sonunda kim olduğumu kendi gözlerimle görürdüm? (Pavese, 2014: 91). Santo Stefano Belbo'ya geri dönmemesinin nedeni temelde aynıdır; sonunda kim olduğunu anlamak ve kafasındaki sorulara cevap bulabilmek için kasabaya tekrar dönüş yapar.

Anguilla'nın yolculuğu boyunca karşılaştığı her imgede anıları canlanmaya başlar zihninde: bazen bir koku tetikler bazen bir nesnenin, bir evin, şenlik ateşinin, üzüm bağının ya da çocukken arkadaşı Nuto'yla birlikte üzerinde oturdukları kütüğün somut görüntüsü. Çocukluğunun geçtiği o evde bu sefer başka bir çocukla karşılaşır. Adı Cinto olan bu çocuk kendisi gibi kimsesiz değildir, ev sahibi Valino'nun oğludur ancak yine de sefalet içinde bir yaşam sürmektedir. Cinto ile karşı karşıya kalan Anguilla, kendi çocukluğunu görmekle kalmaz, adeta onunla özdeşleşir: *“On yaşında olmalıydı, onu o harman yerinde görünce kendimi görmüş gibi oldum”* (Pavese, 2014: 22). Dünyayı hala onun gözleriyle görebilmek, orada yeniden başlayabilmek için her şeyi yapabilir. Bu çaresizlik içinde yaşayan çocuğa karşı merhamet ve acıma duygusu yoktur, aksine bazı zamanlar onu kıskandığını bile düşünür. Fakat asıl hissettiği şey babalık duygusudur. Onun hiç sahip olmadığı oğlu gibidir. Cinto'nun aracılığıyla bir yetişkin olarak Anguilla artık erişilemez olan bu yeni dünyayı bulmaya ve onu tanımaya çalışır.

Anguilla'nın geçmişi iki döneme ayrılır: on üç yaşına kadar Gaminella'daki evde hizmetçi olarak yaşadığı dönem ve yirmi yaşında askerliğe çağırılana kadar Mora'daki evde yaşadığı dönem. Çocukluk ve ergenlik dönemlerine denk gelen yaşamının bu iki aşamasında her zaman ev sahiplerinin hizmetinde kimsesiz biri olarak yaşamıştır. Fakat Mora'da ev sahibi sör Matteo'nun kızlarının varlığı sayesinde daha rahat edebildiği sosyal bir ortama sahiptir. Bir hizmetçi olarak, ev sahibeleri Irene ve Silvia'nın ilk aşk çatışmalarını, maceralarını ve büyüyüp birer kadın oluşlarını gözlemler. Köy şenliklerinde klarnet çalarak dolaşan arkadaşı Nuto'nun gözlerinden dünyayı tanımaya başlar. Arkadaşı işlerin nasıl gittiğini açıklayarak Anguilla'ya ağabeylik yapar: *“Mora'da ben çiftlikte çalışırken benden üç yaş büyüktü o, [...] düşüncesine değer verilir, sözü dinlenirdi; yetişkin erkeklerle de bizim gibi oğlan çocuklarıyla da tartışır, kadınlara göz kırpar?”* (Pavese, 2014: 9). Fakat en sonunda Anguilla'nın geçmişi bir mezarlık gibidir. Artık herkes ölmüştür: Gaminella ve Mora'dakiler, sör Matteo ve kızları Silvia, Irene ve Santina. Kısacası tekrar bulmayı ve onlar tarafından hatırlanmayı, tanınmayı umut ettiği herkes artık gitmiştir: *“Geriyeye dönmüştüm. Yola çıkmıştım, paramı kazanmıştım. Fakat bana dokunacak, beni tanıyacak eller, yüzler, gözler yoktu artık”* (Pavese, 2014: 60). Anguilla büyümenin, çok uzaklara gitmek, yaşlanmak, insanların öldüğünü görmek ve hatta Mora'yı geri döndüğündeki haliyle bulamamak olduğunu bilmemektedir. Geçmişi, adeta bir harabe gibidir. Çocukluğunun kalbi olan yer, bir yangınla gözleri önünde yok olmuştur.

Anguilla'nın hayatındaki kayıpları yetmezmiş gibi bir de savaşta hayatını kaybedenlerin; direnişin son aşamalarında öldürülen faşist ve partizanların cesetleri yavaş yavaş ortaya çıkar. Ölü

bedenlerin aceleyle gömüldükleri tepeler artık onları saklamaz ve adeta onları yüzeye doğru iter. Ayrıca nehirlerden vadilere sürüklenen cansız bedenlere rastlanılmaktadır. Maruz kaldıkları işkence ve yargısız infazların izleri ise ölü bedenlerde hala görülmektedir.

Gaminella'da ateş unsuru, başlarda, aydınlık veren şenlik ateşlerini simgelerken romanın ilerleyen kısımlarında farklı anlamlar da taşımaktadır. Örneğin Cinto, ateşin faydalı olduğunu, toprağı uyandırdığını böylece daha verimli hale geldiğini söyler. Fakat Cinto'nun babası Valino'nun sebep olduğu yangın bir ailenin yok olmasına neden olur. Kendisi ve ailesinin geçimini sağlamak için sabahtan akşama kadar dört avuç içi kadar toprakta ter döken Valino, sonunda çıldırma noktasına varır. Yaşadığı sefalet dolu yaşama karşı olan vahşi öfkesini açığa çıkartır, adeta cinnet geçirir ve ailesinin canını hiçe sayarak bütün evi ateşe verir. Ardından kendini avludaki bir ağaca asar. Nitekim ateş, hafızanın gidişatını izler: başlarda ritüel ve şenliklerde yer alan, insanları bir araya toplayan bir işleve sahipken, aynı hafıza gibi, bir ölüm aracı haline gelir. Romanda geçen son şenlik ateşi ise partizanlar tarafından ikili oyun oynadığı gerekçesiyle vurulan sör Matteo'nun kızı Santina'nın cansız bedenini küle çeviren ateştir. Santina'nın gerçekte faşistlerin casusu mu yoksa partizanlarla iş birliği içinde mi olduğu bilinmez. Çünkü onu yöneten ve emirler veren kişi savaşın girdabında gizliliğini korumayı başarabilmiş ve izini belli etmemiştir. Ayrıca genç kadının cesedini aramak boşunadır. Olayın nasıl olduğunu anlatan Nuto *“Onun gibi bir kadını toprakla örtüp öylece bırakamazsın. Onu isteyen bala birçok adam vardı. Baracca düşündü bunu. Bağdan bir sürü dal kestirdi bize ve bunları yağdırdık onun üzerine. Sonra benzin döktük yağmın üzerine ve ateşe verdik. Öğlene doğru her şey yanmış kül olmuştu. Geçen yıl izleri hala duruyordu, bir şenlik ateşinin çukuru gibi”* (Pavese, 2014: 140) der. Anguilla'nın bu köklerine dönüş yolculuğunda bulmayı ümit ettiği geçmişi, sönmüş bir ateş olarak gözleri önünde öylece durmaktadır.

3.SONUÇ

Yazarın hayatıyla yoğun bir şekilde biçimlendirilen roman, diğer tüm yapıtlarında da görülen bir dizi temayı bir araya getirmektedir: nostalji, çocukluk ve ergenliğinin geçtiği yerler, yalnızlık, çaresizlik, eksik baba figürü, direniş, arkadaşlık ve kadınlar. Ayrıca yazar, çocukluk yaşlarının en mutlu zamanlar olduğunu, bu dönemde çocuğun dünyaya ilk kez saf gözlerle baktığını, öğrenmek için can attığını fakat zaman zaman yalnızlık çektiğini bu romanı aracılığıyla en iyi şekilde ifade eder.

Kırk yaşında, bütün dünyayı görmüş birisi olarak Anguilla, kendi memleketinin neresi olduğunu bilmemesinin mümkün olmadığını düşünür. Kökleriyle ilgili herhangi bir cevap bulabilmek için yola koyulur; ilk olarak Gaminella'dan işe başlar. Karşılaştığı her imgenin çocukluğuyla ilgili bir karşılığı vardır. Fakat karşılaştığı manzara çocukken gördüğü halinden tamamen farklıdır.

Romanda Anguilla, sürekli iç gözlem yapma eğilimi olan bir *Odiseus* (Ulisse) olarak kendini gösterir. Yirmi yıllık yokluğunun ardından İtalya'ya, çocukluğunun sefillik içerisinde geçtiği yere köklerini aramak için tekrar döner. Siyasi nedenlerden dolayı Amerika'ya göç etmek zorunda kalan romanın kahramanı artık memleketine dönmüştür. Gerçek yolculuğunun yanında, hafızayı harekete geçiren zihinsel bir yolculuk da söz konusudur. Sürekli gerçekleşen geriye dönüşler aracılığıyla çocukluk dönemlerini hatırlamaya çalışır. Roman, geçmiş ile şu an arasında devamlı bir gidiş geliş (flashback) olarak düzenlenmiştir. Anılar ile gerçeklik ayrılmaz bir şekilde birleşmektedir. Geçmişin keşfi, her zaman “şimdi” üzerinde dikkatle yürütülmektedir. “*Fakat çocukluğunun geçtiği, memleket olarak adlandırabileceği yere dönüş, geriye doğru bir bellek yolculuğu olarak ya da çocukluğundaki harika zamanların telafisi için yapılmaz*” (Beccaria, 2014: VII). Bu dönüş, özellikle insanın özünü ve kim olduğunu tanıyabilmesi için yapılan bir köklere dönüş yolculuğudur. Ayrıca bu yolculuk, çocukluk arkadaşı Nuto'nun rehberliğinde yapılmaktadır. Nuto, Anguilla'ya gezintisi boyunca eşlik eder, kuşkularını ortadan kaldıracak açıklamalar yapar ve köyde olan biteni anlatır. Her ne kadar her şey aynı gibi görünse de aslında her şey değişmiştir: “*Her şeyin bu kadar değişmiş olması ama yine de aynı kalması gariptir*” (Pavese, 2014: 26). Kırsal hayat, yine kendi döngüsel hareketinde devam etmektedir; toprak, tepelerin şekli ve mevsimler aynıdır. Fakat değişen insanların bıraktıkları izlerdir.

Sonuç olarak, *Ay ve Şenlik Ateşleri* adlı yapıtta Anguilla'nın deneyimlediği bir başarısızlık duygusu vardır. Memleketini şu anki haliyle görmektense onu geçmişteki gibi hatırlamak daha iyidir. Geçmiş sonsuza kadar kaybedilmiş bir olgudur, bu yüzden geri dönüş, varoluşsal bir yenilgi anlamına gelir. Anguilla'nın görmeyi umut ettiği yüzler artık yoktur. Geçmişini yalnızca zihninde canlı tutabilir. Bunu başarabilmek için bazı şeyleri feda etmek gerekir: geçmişte yaşadığı yeri terk edip tekrar aynı yere geri dönmek. Ancak bu şekilde geçmişi zihninde kaldığı şekliyle hatırlayabilir. Pavese'ye göre insan, bir kere yaşadığı yerlerden uzaklaştığında, bir zamanlar sahip olduğu kendi dünyasına tekrar ait olmasının söz konusu olmadığını anlatmak ister. Çünkü zaman içerisinde her şey değişir. Arkasında bıraktığı o hayatı aynı şekilde bulamaz. Nitekim yazarın çocuklukta tanıdığı insanları ve ardında bıraktıklarını bulabilme umudu kısa sürede sona erer.

Kaynakça

Albertocchi, Giovanni, *Il sistema della memoria ne La luna e i falò*, Cuadernos de Filología Italiana, Volumen Extraordinario. 21-32, 2011.

Baldi, Guido, Glusso, Silvano, *La Letteratura. Vol.7: Dal Dopoguerra ai giorni nostri*, Paravia, 2007.

Beccaria, Gian Luigi, «Introduzione» a Cesare Pavese, *La luna i falò*, Torino, Einaudi, 2014.

De Finis, Diego, Nuto, l'amico e il personaggio di Cesare Pavese, 20 Luglio 2015, in <http://anviagi.it/149/nuto-lamico-e-il-personaggio-di-cesare-pavese>

Kuray, Gülbende, *İtalya'da Yenigerçekçilik Akımı ve İzleyicileri*, DTCF dergisi, cilt 33, sayı 1-2. 1990.

Leopardi, Giacomo, *Zibaldone di pensieri*, Letteratura Italiana Einaudi, Torino, 1977.

Ponzi, Mauro, *La critica e Pavese*, Cappelli editore, Bologna, 1977.

Pavese, Cesare, *Yaşama Uğraşı, Günlükler 1035-1950*, çev. Cevat Çapan, Can yayınları, 2015.

Pavese, Cesare, *Lettere 1926-1950*, voll. II, a cura di Lorenzo Mondo e Italo Calvino, Einaudi, 1966.

Pavese, Cesare, *La luna e i Falò*, Torino, Einaudi, 2014.

Trioschi, Olivia, *Cesare Pavese e la ricerca della realtà simbolica in Autori contemporanei affermati, emergenti ed esordienti*, 7 Settembre 2000, in <http://www.club.it/autori/grandi/cesare.pavese/articolo.html>